

Олександр О. Манойленко
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків,
<https://orcid.org/0000-0001-5979-4077>

РИЗИК-ОРІЄНТОВАНЕ АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ ПОТОКАМИ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

У статті запропоновано ризик-орієнтований методичний підхід до антикризового управління фінансовими потоками промислових підприємств України в умовах воєнно-економічної нестабільності. Обґрунтовано, що традиційні моделі управління ліквідністю та прогнозування фінансової кризи втрачають достатню точність за умов руйнування активів, енергетичних шоків, валютної волатильності, логістичних розривів і звуження експортних ринків. В основі дослідження полягають: модифікована модель Альтмана, параметричне та непараметричне оцінювання VaR і CVaR операційного грошового потоку, бінарна логіт-модель і сценарне стрес-тестування. На вибірці 32 промислових компаній за 2019–2024 рр. показано зростання середнього CVaR₉₅ операційного фінансового потоку у 2,4 раза та збільшення частки підприємств у критичній зоні ризику з 18,8 % у 2019 р. до 43,8 % у 2022 р. Запропоновано інтегральний показник ризику фінансових потоків IFFR, який поєднує Z-score, нормалізований CVaR, коефіцієнт покриття боргу та валютну експозицію. Доведено, що модель забезпечує раннє попередження фінансової кризи з точністю 86,7 % за рік до її настання. Розроблена типологія ризиків дає змогу виокремити: операційні, ринкові, кредитні, ліквіднісні, регуляторні, кадрові та репутаційні загрози за рівнем їх впливу на фінансовий потік. Практична цінність дослідження полягає у формуванні матриці антикризових заходів за зонами ризику, що дозволяє диференціювати управлінські рішення, підвищити стійкість фінансових потоків і знизити очікувані касові розриви промислових підприємств у середньостроковій перспективі в Україні.

Ключові слова антикризове управління, фінансові потоки, ризик-орієнтований підхід, стрес-тестування, CVaR, логіт-модель, ризик-менеджмент.